

1-дәріс

ҚАЗАҚСТАННЫҢ
АШЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ

ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫ, 3-БӨЛІМ

Тауар белгісіне кіріспе

Кітап: Интеллектуалдық меншік құқығы, 3-бөлім

Дәріс: Тауар белгісіне кіріспе

Дәріс авторы: Айгерім Құсайынқызы

Тауар белгілері тарихының көптеген жазбаларында бір-бірімен байланысты екі тақырыпқа назар аударылады: біреуі - тауарларға қатысты таңбаларды қолдану қызметіне байланысты әлеуметтік тәжірибелер мен түсініктер тарихы; екіншісі, тауар белгілері туралы заңның позитивистік тарихы. Бұл екі тарих көбінесе заң таңбалардың табиғаты мен қызметіндегі өзгерісті сөзсіз дамытады немесе көрсетуі керек дегенді білдіреді. Тауар белгілері туралы заңның көптеген өзгерістері өзгерістерге жауап ретінде жасалынғанын мойындай отырып. Таңбалар атқаратын функцияларда біз таңбалар функциясының өзгеруін өзгерту үшін заң шығарушы немесе сот органдарының тиісті әрекетін талап ететін кез-келген әсерден аулақ болу үшін тарихты бөлек сақтаған жөн (әдетте, құқықтық қорғаудың көлемін кеңейту үшін).

Ерте кездерде саудагерлер меншік құқығын көрсету үшін тауарларына белгілерді қолданған. Олар «меншік» немесе «иелік» белгілері деп аталады. Мәселен, фермерлер көбінесе ірі қара малы мен сиыр қойын малды сәйкестендіру тәсілі ретінде белгіледі. Кеме апатына ұшыраған жағдайда, тірі қалған тауарларды табуға және алуға болатындай етіп, сатушылар тауарларды жөнелтудің алдында таңбалаған.

XVIII ғасырда гильдиялардың жойылуымен, трейдерлерге тауарларға белгілі бір белгілер мен белгілерді қолдану енді міндет болып табылмады. Алайда, аймақтық (жергілікті емес) сауданың өсуі мен өнеркәсіптік революциямен бірге зауыттық өндірістің өсуімен көптеген трейдерлер өздері шығарған тауарларға белгілерді қолдана бастады.

Қазақстан Республикасының тауар белгілері, қызмет көрсету белгілері және тауар шығарылған жерлердің атаулары туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінен және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

Тауда таңбаларын тіркеу бірқатар жеңілдіктер әкелді. Ең анығы, ол іс-қимыл кезінде пайда болған гудвилл мен ерекшелігін дәлелдеудің қиындықтарын азайтты. Сонымен қатар, тіркеудің көмегімен белгіні пайдалану алдында қорғауға мүмкіндік туды. Тіркелген тауарлық белгілердің кейінірек дамып кетуден басқа артықшылықтары - ең бастысы, 1938 жылғы «Тауар белгілері туралы» Заңда белгілерді іскерлік беделден бөлек беруге рұқсат етілген кезде.

Осыған қарамастан, өту құнды болып қалды, өйткені тіркеу критерийлері шектеулі, тіркеу процесі орынсыз немесе қажет емес, ал берілген құқықтар кеңірек болды. Әрекет қазіргі сот процесінде өзектілігін жоғалтпайды, өйткені шағым түскен кезде сәтті болуы мүмкін.

Мүмкін, туындаған ең күрделі сұрақ тиісті қорғауды анықтау болды. Өткізу кезіндегі байланысын көрсете отырып, 1875 Сауда белгілері туралы заңы сауда маркалары шыққан жерін көрсету үшін жұмыс істеді деген болжаммен жұмыс істеді. Алайда, біз байқағанымыздай, XX ғасырдың басында таңбалар басқа жолдармен, атап айтқанда, тұтынушылардың шығу тегі немесе байланысты сапа туралы түсініктеріне қарамастан өнімді сата алатын «үнсіз сатушы» ретінде.

Белгілі мысалдарға тауар белгісінің иесіне берілген құқықтардың кеңеюі кіреді: тұтынушылар байланыстың жоқтығын түсінген кезде де, ұқсас емес тауарларға таңбалардың белгілі бір қолданылуы; соттың тауарлық белгілердің иелерін тауардың шығу тегі белгісі ретінде ғана емес, сонымен қатар басқа функциялары (сапасы, жарнамасы, инвестициялары және байланысы ретінде танитын басқа функциялары) үшін қорғайтындығын мойындауы белгілерді активтер ретінде тану; және белгілерге қатысты әртүрлі шектеулерден біртіндеп бас тартудан тұрады.

Сауда маркаларын қорғауға қатысты негізгі айыптаулардың бірі тауарлық белгілердің монополиялар болып табылады және монополиялар тиімсіз болып табылады. Көптеген жағдайларда сауда маркаларын монополиялар ретінде сипаттау пайдалы болмайды. Бір комментатор атап өткендей, «монополия - бұл адамдар ұнатпайтын кез-келген меншік түріне қарғыс айту үшін пайдаланылатын жаман сөз». Бұл патенттерден, дизайн құқығынан және авторлық құқықтан айырмашылығы, тауарлық белгі әдетте белгілі бір тауарларды немесе қызметтерді сатуға ерекше бақылау бермейді; бұл таңбаның тауарлар мен қызметтерге қатысты қолданылуын бақылауды қамтамасыз етеді.

Егер тауарлық белгіге монополия деген айып тағылған болса да, бұл тауарлық белгілер туралы заң негіздеме талап ететін белгілі бір шығындарды көтермейді дегенді білдірмейді. Шынында да, белгілі бір белгілерге айрықша құқықтар берудің бірқатар әлеуметтік шығындары бар. Мүмкін ең айқыны, ол басқа адамдарға (ең бастысы, өзге де сауда жасаушыларға) сол немесе ұқсас белгіні қолдануға тыйым салады. Сауда белгісі құқығының объектісі аясы пішінді қамту үшін кеңейгендіктен, бұзушылықты болдырмау үшін трейдерге тауарлардың әртүрлі қаптамаларын немесе пішіндерін жасау қажет болуы мүмкін. Сауда белгілері туралы заңмен берілген құқықтар кеңейген сайын, олар бір немесе бір салада сауда жасамаса да, трейдерлер үшін шығындар артады, яғни сәйкес белгілерді, іздеуші тізілімдерді әзірлеуге және (қажет болған жағдайда) шығындар. тиісті белгілердің иелерімен келіссөздер жүргізу. Бұл әсіресе жаңа

Кітап: Интеллектуалдық меншік құқығы, 3-бөлім

Дәріс: Тауар белгісіне кіріспе

Дәріс авторы: Айгерім Құсайынқызы

түсушілерге қатысты.

Тауар белгілерін қорғауды негіздеу үшін бірқатар әр түрлі рациондар пайдаланылды. Көріп отырғанымыздай, белгілер мен таңбаларға берілген қорғауды ақтау, олар шығу индикаторы ретінде жұмыс істейтіндіктен (тауардың шыққан жерін немесе тауар белгісі қойылған тауардың иесін анықтау үшін) немесе кепілдеме ретінде проблемалар аз болды. сапа (белгіні иеленген барлық тауарлардың белгілі бір сапаға ие екендігін білдіру үшін). Алайда, қазіргі кезде таңбаларға «брендтер» ретінде берілетін кең көлемді қорғауды негіздеуде көптеген проблемалар туындады. Тауар белгілерін құқықтық қорғау жеке немесе заңды тұлғаларға беріледі.

Тауар белгісіне айрықша құқық тауар белгісі Тауар белгілерінің мемлекеттік тізілімінде тіркелген күннен бастап туындайды. Тауар белгісіне құқық куәлікпен куәландырылады және Тауар белгілерінің мемлекеттік тізілімінен үзінді көшірмемен расталады. Куәліктің нысанын уәкілетті орган белгілейді. Тауар белгісінің иесі куәлікте көрсетілген тауарлар мен қызметтерге қатысты өзіне тиесілі тауар белгісін пайдалану мен оған иелік етудің айрықша құқығына ие болады. Қазақстан Республикасында қорғалатын тауар белгісін оның иесінің келісімінсіз ешкім де пайдалана алмайды.

Тауар таңбасы ретінде бейнелеу, сөз, әріп, цифр, көлем белгілері және өзге де белгілер немесе бір тұлғалардың тауарлары мен қызметтерін басқа тұлғалардың біртектес тауарларынан немесе қызметтерінен ажыратуға мүмкіндік беретін олардың аралас үлгілері тіркелуі мүмкін. Тауар таңбасы кез келген бояулы түсте немесе бояулы түстер үйлесімінде тіркелуі мүмкін.

Мемлекеттік елтаңбаларды, тулар мен эмблемаларды, халықаралық ұйымдардың қысқартылған немесе толық атауларын және олардың елтаңбаларын, тулары мен эмблемаларын, ресми бақылаулық, кепілдік және сынамалық таңбаларды, мөрлерді, олимпиадалық рәміздерді, наградаларды және басқа да айырым белгілерін, сондай-ақ оларға айырғысыз дәрежеге дейін ұқсас белгілемелерді бейнелейтін белгілер тауар таңбалары ретінде тіркелмейді.

Егер белгі солардан ғана тұратын болмаса және егер оларды пайдалануға тиісті құзыретті органның немесе олардың иесінің келісімі бар болса, мұндай белгілер қорғалмайтын элементтер ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Еңбекті және жеке тұлғаны қорғауға (авторлық құқықты тану, сыйақы немесе ынталандыру мағынада болсын) бағытталған авторлық құқықты, дизайн құқықтарын және патенттерді негіздеу үшін пайдаланылатын дәлелдерді сауда маркаларына қолдану қиын. Себебі, кейбір сауда маркалары ойлап табылуы мүмкін, бірақ жаңалықтар қорғаныс үшін қажетті шарт емес. Бұл айырмашылықтар кейбір пікір білдірушілерге сауда белгілерін қамту үшін «құру» идеясын кеңейтуге кедергі келтірмеді. Бұл трейдер автордың туындысын жасаған сайын гудвилл жасайды деп мәлімдеу арқылы жасалды; бұл тауарлық белгі оны ойлап табылған немесе жоқ болса, тауар мен таңбаның арасында жаңа бірлестік құрылып, осылайша «жаңа мағынаға» ие деп қарастырылуы керек.

Дегенмен, тауар белгілерін немесе іскерлік беделді туынды ретінде ақтауға тырысулар әлсіз, өйткені бұл тауарлар мен гудвиллдің қайнар көздерінің арасындағы байланыстарды трейдер ұйымдастырып, тәрбиелеп отыруы мүмкін, бірақ оларды тапсырыс берушілер мен жұртшылық жасайды. Мүмкін, осы сызықтар бойынша келтірілген дәлелдер сауда маркаларын инвестиция үшін сыйақы ретінде қарастырады. Бұл уәжді АҚШ Жоғарғы Сотының Төрағасы Брейер сауда маркалары туралы заң «өндірушіге (және оған еліктейтін бәсекелес емес) қалаған деңгейдегі қаржылық, беделге байланысты сыйақыларды жинайтындығына сендіруге көмектеседі» деген кезде қорытындылады.

Тауар белгісін тіркеу туралы мәліметтер сараптама ұйымының тауар белгісін тіркегені үшін көрсеткен қызметтеріне ақы төленген кезде Тауар белгілерінің мемлекеттік тізіліміне енгізіледі.

Қазақстанда тауар таңбасының тіркелуі өтінім берілген күннен бастап он жыл бойы қолданылады. Тауар белгісін тіркеудің қолданылу мерзімі оның қолданылуының соңғы жылы ішінде иесі берген өтінішхат бойынша әр жолы он жылға ұзартылады. Тауар белгісін тіркеудің қолданылу мерзімін ұзарту туралы мәліметтер сараптама ұйымына өтінішхат келіп түскен күннен бастап он жұмыс күні ішінде Тауар белгілерінің мемлекеттік тізіліміне және куәлікке енгізіледі.